Socialdemokraterna
VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Låt oss diskutera vårdmarknaden!

I Västra Götalandsregionen vill regionpolitikerna inte längre betala någon ersättning för digitala utomlänsbesök, det vill säga vård via app i mobilen där vårdbolaget inte har en fysisk vårdcentral i regionen. Årligen handlar det om 150 miljoner kronor. Det är ett beslut som partierna i regionstyrelsen tagit i samstämmighet.

Privata vårdbolag som finansieras med skattemedel kan i dag ge rätten till offentlig finansiering till fristående digitala vårdföretag (så kallade nätläkare). Det krävs varken kontakt eller beslut av politiker på regional nivå. Därmed är det inget man prioriterat, utan helt enkelt måste lägga resurser på. Det innebär att det sker en förflyttning av pengar inom sjukvården – från vårdcentralerna och de svårast sjuka till digitala besök för lättare åkommor.

Socialdemokraterna i regionen välkomnar beslutet att stoppa flödet av resurser till nätläkarna. Hälso- och sjukvårdslagen är tydlig: vård ska ges efter behov. Då måste också resurserna fördelas utifrån lagens mening. Men så fungerar det inte i dag. Den svenska sjukvården styrs mer utifrån affärsmässiga principer än människors behov av vård och omsorg.

Det behövs därför mer än ett enskilt beslut i Västra Götalandsregionen om att sluta betala nätläkarna. Det vi vill se är en större nationell diskussion kring den marknadsstyrda och efterfrågestyrda hälso- och sjukvården och vad den gör med regionernas samlade resurser och kompetensförsörjning. När den blågröna politiska ledningen nu äntligen ser det vi har sett länge, att dagens marknadsstyrning av vården är rena ”vilda västern”, så borde viljan vara stor att faktiskt ta itu med problemen på allvar.

Det har skett ett systemskifte inom hälso- och sjukvården sedan riksdagen, under alliansregeringen, 2008 beslutade om ”Lagen om valfrihetssystem”, LOV. Med lagen följde den så kallade vårdvalsreformen, som trädde i kraft den 1 januari 2009. Lagen sätter tydligt marknadsprinciper före människors behov, genom den fria etableringsrätten. Den innebär att det är fritt för en privat utförare att öppna en vårdcentral bekostad med skattemedel varhelst denne önskar. Och så länge vårdföretaget följer uppsatta regler kan regionen inte säga nej.

Låt oss vara tydliga: Vi har inget emot privata vårdcentraler! Det finns många som är ett utmärkt komplement till den offentliga vården. Det är företag som drivs av engagerade medarbetare och vars drivkraft är att bedriva en god och säker vård med patienten i fokus. Men idag har vi också vårdcentraler och sjukhus i Västra Götalandsregionen som ägs av multinationella riskkapitalbolag. De är väl knappast någon som ifrågasätter att den främsta drivkraften hos dessa ägare är något helt annat än patienters behov.

Men den springande frågan som måste ställas är: har vårdvalet gjort att tillgängligheten för alla regioninvånare ökat? Har privatiseringarna gjort att vården utvecklats i enlighet med hälso- och sjukvårdslagens portalparagraf, som säger att målet är ”en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen.” Nej, tvärtom visar analyser. Det är lönsamheten som styr, utan hänsyn till det faktiska behovet av vård. Det gör att människor i låginkomstområden och på landsbygd missgynnas.

Nationella politiska beslut som vårdval, fri etablering, nätläkarnas finansiering och det faktum att privata vårdförsäkringar blir allt vanligare har gjort att efterfrågestyrningen av vårdutbudet har förstärkts på bekostnad av behovsstyrningen. Den här utvecklingen måste vi bryta!

Vi socialdemokrater har tagit initiativ för hur vi kan utveckla jämlika förutsättningar för etablering av primärvård i regionen. Politiker som styr den offentligt finansierade vården behöver kunna prioritera och rikta resurser. Vår förhoppning är att det leder till ett nationellt omtag om hela

vårdmarknaden. Det behövs en ändring av lagen för att minska den ”vilda västern” som vi varnat för länge, och som regionens blågröna styre nu också verkar se.

Helén Eliasson (S)
Oppositionsregionråd och gruppledare för Socialdemokraterna i Västra Götalandsregionen
Janette Olsson (S)
Oppositionsregionråd
Håkan Linnarsson (S)
Oppositionsregionråd

Kontaktuppgifter
Helén Eliasson
helen.m.eliasson@vgregion.se
Janette Olsson
janette.olsson@vgregion.se
Håkan Linnarsson
hakan.linnarsson@vgregion.se